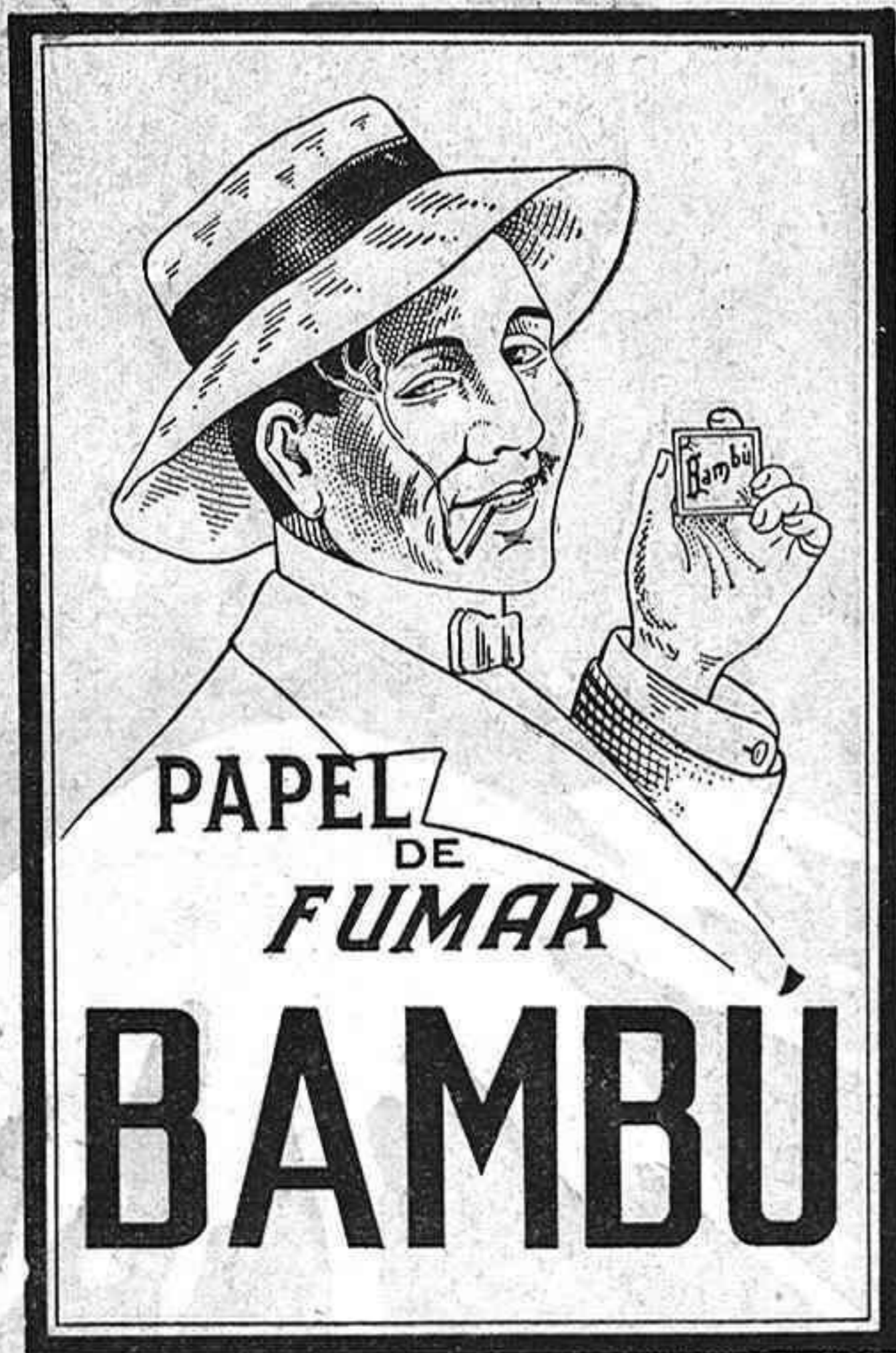

Preu: 25 cèntims

L'ESQUELLA de la TORRATXA

Editat pel Sindicat de
Dibuixants Professionals

FRONTÓ NOVETATS

TOTS ELS DIES GRANDIOSOS PARTITS TARDA I NIT
ELS MILLORS PILOTARIS
ESPECIALITATS : PUNTA I PALA
DETALLS PER PROGRAMES

Frontó Txiki - Alai

PLAÇA BONSUCCES, 1

GRANS PARTITS A RAQUETA
PER LES MILLORS JUGADORES
DE LA ESPECIALITAT

Monguió i Scharlau, Sucr.

VERNÍÇOS, ESMALTS, PINZELLS

Aragó, 219 - BARCELONA - Telèfon 70826

Papers, Cartrons i llurs annexes

FILLS D'ESTEVE BACHS, S. L.

C. Tallers, 22 - BARCELONA - Telèf. 20749

Productes Iris - Eléctrica Farré

Fàbrica de pintures, Verniços i Esmalts
Materials elèctrics i
Instal·lacions elèctriques

Corts, 533 - BARCELONA - Tel. 30204

ABR·Y·TAP

ABRE CON FACILIDAD Y CIERRA HERMETICAMENTE TODA BOTELLA CON TAPÓN METÁLICO
PIDALO EN TODAS PARTES

Precio detall 95 cts.

Apartado 886 Barcelona

LES MALALTIES
de la

ORINA

ES GUAREIXEN AMB

JUGO DE
PLANTAS

BOSTON

L'ESQUELLA DE LA TORRATXA

REDACCIÓ I ADMINISTRACIÓ,
AVG.^a PORTAL DE L'ÀNGEL, 2
Telèfon 10796
BARCELONA

— FORA DE BARCELONA —
PREUS DE SUBSCRIPCIÓ:
ESPANYA: trimestre 3 Pessetes
ESTRANGER: trimestre 5 Pessetes

Sempre, en tots els moments greus de la història dels pobles, sorgeixen, afamats, els aprofitadors. Sorgeixen en el fort de les guerres, en les calamitats, en les revolucions. Com si cada poble en tingués sempre a punt per a acomplir la seva tasca odiosa, l'apropitador es manifesta, i actua, i s'enriqueix a costa de les desgràcies alienes.

En els camps de batalla, l'apropitador s'apropia els objectes que els morts en la lluita porten damunt. Una cartera, un anell, un cinturó, qualsevol objecte. En les ciutats sinistrades pel foc, l'aigua o el terratrèmol, l'apropitador, com una au de rapinya, cau damunt les cases abandonades i les saqueja sense escrúpols. En les revolucions, l'apropitador és l'indesitjable que s'infiltra a les fileres del poble per donar satisfacció als seus baixos instints. És el qui deshonora la revolució, matant per a satisfer venjances, i robant per a obtenir còmodament el que no sap adquirir treballant.

Però a la reraguarda, els aprofitadors de la guerra i de la revolta, tenen un altre caire. Són els comerciants sense escrúpols, els revendedors afanyosos de guanys il·lícits, els mitjancers que a profit seu encareixen els articles de primera necessitat. Els esforços de les autoritats per tal d'endegar la distribució dels

queviures, topen sempre amb quelcom imponderable que els fa estèrils. La bona voluntat dels encarregats d'encarrilar els subministraments, ensopega sempre amb certs elements que obstaculitzen la seva tasca. I sempre, a la fi, és el poble la víctima de les maniobres d'aquesta mena d'apropitadors, pagant molt més cars, del que hauria de pagar, els articles de menjar, de beure i de cremar.

Mentre que el poble troba dificultats a proveir-se de menjar i paga preus exagerats per als queviures indispensables, els aprofitadors s'engreixen. Venent a deu el que els costa cinc, amassen, en pocs mesos, una fortuneta, mentre que les autoritats lluiten i fins fracassen en la seva missió. I això s'hauria d'acabar per al bé de tots.

Els aprofitadors de la reraguarda són uns enemics emboscats, que compten, per a les seves combina-

cions, amb la inconscient complicitat dels ciutadans de bona fe. La dona de sa casa davant el perill de quedar-se sense ous, sense carn o sense peix, paga el preu que li'n demanen, sense reparar si és exagerat o no; això és el que no s'hauria de fer. Les autoritats tenen assenyalats els preus tipus dels queviures, i a dits preus s'hauria d'atendre tothom i denunciar, sense contemplacions, els casos de transgressió de les tarifes oficials.

Sense aquesta complicitat inconscient, els aprofitadors veurien frustrats els seus guanys escandalosos i el poble hi sortiria guanyant.

Caldria organitzar la resistència ciutadana contra aquests elements que viuen dels dolors i de les misèries alienes. Al front de guerra, a les ciutats sinistrades, els aprofitadors, si són atrapats, són afusellats sense formació de causa. A la reraguarda, els aprofitadors viuen i s'engreixen.

I això, s'ha d'acabar.

—Deixeu-me morir! He sofert grans pèrdues!

—Ruc! Fes com Franco, que també les ha sofertes. Demana ajut als alemanys!

Ara, en aquests moments greus, tota discussió és suïcida.

Primer, cal guanyar la guerra. Després, si cal discutir, ja discutirem!

Ajudeu els infants exiliats! Doneu-los l'escalf de la llar que els manca! Vetlleu per la seva felicitat i benestar! Feu que retorni la riialla als seus llavis!

La serenitat és obligada en els moments greus. Però serenitat no vol dir despreocupació.

Quan s'acabarà aquest anar i venir d'autos, amb dolorós consum de gasolina, per a satisfer vanitats?

UNA ABDICACIO

L'Eduard és un minyó viu

El rei d'Anglaterra ha abdicat. En obrar així, ha palesat ésser més savi del que pertoca, per tradició, a una «testa coronada».

Un conflicte sentimental ha estat la causa aparent. Nosaltres creiem que ha estat, només, l'excusa. El veritable motiu ha estat que el minyó s'ha fet càrrec que avui, l'ofici de rei no és gens galdós i que, més tard o més aviat, li tocava el rebre. I ha preferit esperar els esdeveniments que fatalment enderrocarien les monarquies que encara subsisteixen, convertit en un senyor Esteve carregat de diners i establert als Estats Units, per a major seguretat.

El xicot, que mai no ha sentit defici per fer de rei, ha vist venir la pedregada i no li ha fet patxoca ésser, amb el temps, un monarca destronat.

No està per maldecaps i vol viure amb l'esquena dreta. I no ens negaran que pensa bé.

—Aquest Franco em portarà un conflicte! Per la seva culpa l'infern se m'està omplint de capellans, i Satanàs protesta de la competència!

CINISME

La diplomàcia capitalista

Els diplomàtics alemanys i italians que prenen part en la comèdia de la no intervenció, parlen, amb el cinisme que caracteritza els feixistes, dels milers i milers de soldats russos que han vist combatre en les rengleres de les forces lleials.

¿On els han vistos, aquests soldats russos? Feina tindrien a dir-ho. Existeixen, només, en la imaginació dels servidors de Hítler i de Mussolini. En canvi, tots els qui han trepitjat els fronts, poden parlar dels milers d'italians i d'alemanys —el pitjor de cada casa— que formen amb els rebels.

De l'art de mentir descaradament, d'enganyar i d'esgarriar l'opinió, d'amparar les més grans injustícies i d'amagar els atropells, les nacions burgeses en diuen «diplomàcia».

I aquesta diplomàcia al servei del capital i del sabre és una de les coses que suprimirà, per sempre més, el proletariat unit, de tot el món.

MEMORIA!

Les pel·lícules alemanyes

Una casa productora de pel·lícules, alemanya, que solia fer bons negocis a Barcelona, ara es dedica a impressionar films trucats «per tal de mostrar al món les atrocitats de l'exèrcit roig». Aquestes són les seves intencions.

En aquest món, tot passa. Quan la guerra sigui acabada i el feixisme quedi anorreat, caldrà recordar aquesta actitud de les cases alemanyes —ja que tenim entès que són més d'una les qui procedeixen tan innoblement— i bandejar per sempre la seva producció dels nostres programes.

La manca de memòria ens ha fet mal moltes vegades!

Cal vencer l'egoisme suïcida. Cal vence'l pel damunt de tot. Es una condició essencial per a guanyar la guerra.

FRANCO!

Es hora de pagar!

A Ramon Franco, l'ex-jabalí; l'ex-ultraextremista; el que es volia menjar la Roma feixista; el que tenia l'encàrrec de bombardejar el Palau Reial —cosa que no va fer per por—; el que va traïr Macià i Catalunya; el que renegava del seu germà i li deia de tot; el que ha fet més negoci amb la popularitat; el que va fer ficar a la pressó el seu company Rada; el que titllava de massa moderats els socialistes, ara ha estat ascendit (?) per l'exèrcit facciós a tinent coronel i nomenat cap de les forces aèries de Balears.

Suposem que, en l'exercici d'aquest càrrec tindrà el mateix èxit que va tenir en el Parlament de la República. I que, ara que disposarà de diners —encara que siguin lires o bitllets estampillats— pagarà aquell compte de la Clínica i dispenesa que deu a la Generalitat des del dia en què es va trencar la cama anant a visitar el President...

DEL DIA

El menú de guerra

Encara hi ha ciutadà panxacontent, que no es sap avenir al menú de guerra. És aquell que a la fonda estava acostumat a menjar els seus tres plats amb entremesos.

Ara, als restaurants passen escenes molt divertides.

—Per començar —fa un client que no està al corrent— portim entremesos. Després una sopa de rap. Després...

—Les postres, fa el cambrer.

I el parroquià s'indigna. Ves que se li'n dóna que manquin articles de menjar i que l'economia del país en guerra exigeixi un petit sacrifici... Ell vol els seus tres plats...

Hi ha fondistes acomodaticis.

—Miri, no s'enfadi. Per segon plat li donaré una «fritura variada».

Aquesta «fritura variada» —un sol plat!— consisteix en dos ous ferrats, un parell de croquetes, uns filets de llenguado, un tall de fetge i algunes coses més. Tot fregit, naturalment...

A les fondes econòmiques, han suprimit les sopes.

En algunes, serveixen la carn d'olla sense l'escudella. I el client barriava davant la llista, per tal de triar els plats més substanciosos...

I no cal dir, que d'entremesos ningú no en parla!

SENTIMENTALISME

Alemanya ja explota les mines del Riff.

Itàlia no pensa abandonar per ara les Balears.

Alemanya ha obtingut participació en l'explotació de les mines d'Almaden.

Itàlia ha manifestat el seu propòsit d'instalar una base naval a Menorca.

Alemanya dóna ja com a seva una de les illes Canàries.

Itàlia ha fet un bon negoci amb la venda d'avions.

Alemanya també l'ha fet enviant canons i metralladores.

No es pot negar que tant Alemanya com Itàlia obren moguts per un ideal!

Sentimentals que són!

La humana condició

—És innocent? A veure: judiquem: Ocasió, circumstàncies... Dubta-
[rem?]
«Jo en el seu lloc hauria fet igual!»
És criminal!

★

Ningú no és més generós que l'envejós que tem semblar en-
[vejós.

★

Hi ha dones formoses que sols per vanitat són virtuoses.

★

—Quan l'home fa algun error ¿què és el primer que busca?

—El mitjà d'esmenar-lo?

—A qui donar la culpa!

★

És tan arrossegair i astuta la traïció que cap entre dos llavis units en
[un petó.

★

La gratitud i l'amor són com el
[café;
si es deixen refredar, no valen res.

Calleu! Sigueu discrets! Penseu que la Lliga tenia, a Barcelona, trenta mil vots, que equivalen a altres tants enemics de la causa del poble. Calleu!

DESPRÉS DEL CRIM

L'oportuna absolució

Ja ho deveu haver llegit. Els facciosos, després d'afusellar elements republicans i socialistes, combreguen pietosament. L'acomodatícia absolució els deixa nets de pecat!

La religió els pot absoldre, però el poble no els absoldrà mai. Els seus crims no hi haurà contrició hipòcrita ni penediment oportunista que els esborri. La taca de sang perdurarà damunt seu, mentre visquin...

Ja poden combregar després d'assassinar gent indefensa. Potser aniran al seu cel, però si cauen a mans del poble suposem que coneixeran què són les penes de l'infern!

ANIMALS!

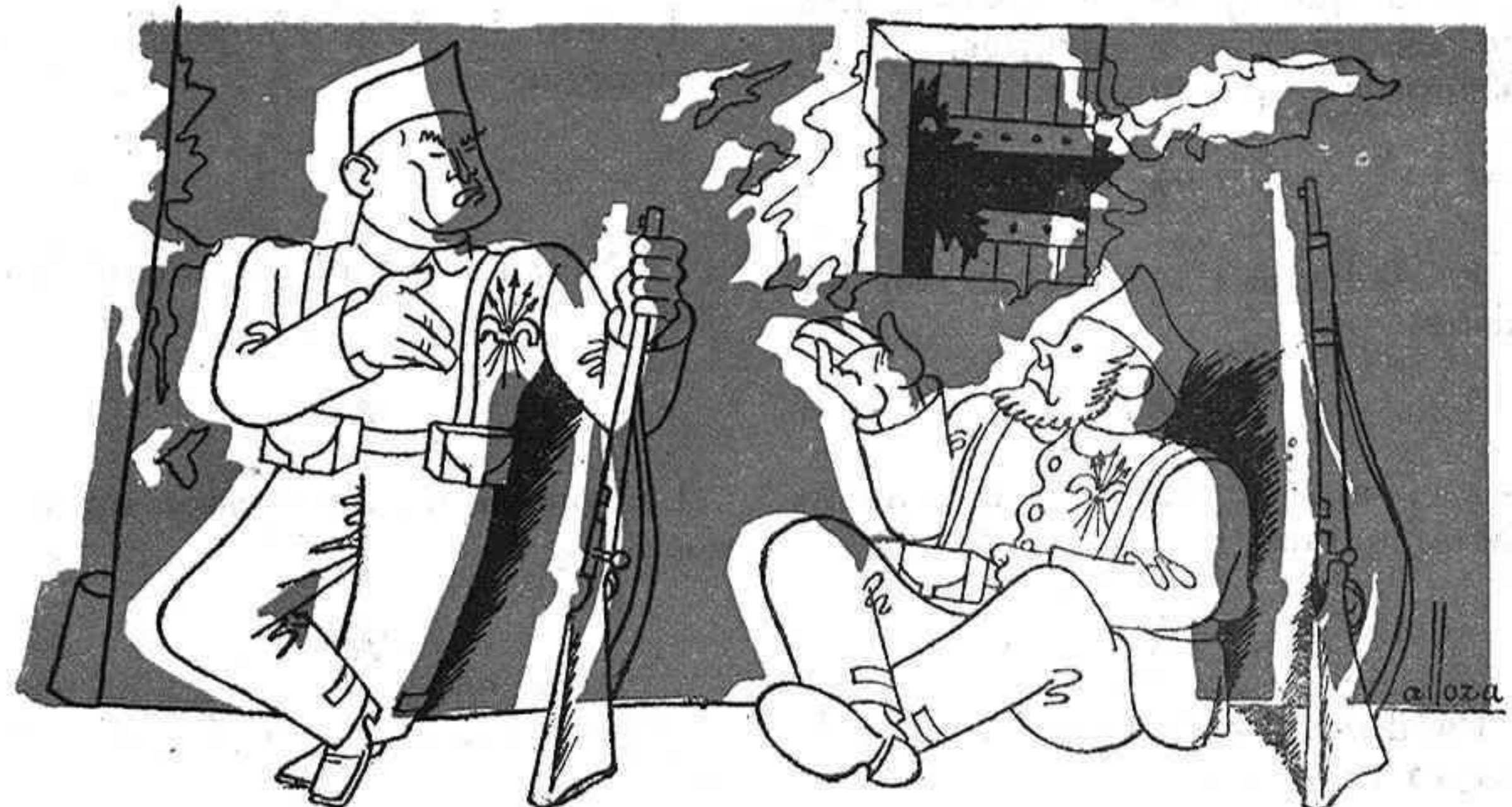
Una pensada de Franco

Franco, el general de tocador, ha llençat damunt Madrid unes proclames molt divertides.

El «general bonito» demana als madrilenys que es rendeixen per tal d'evitar que Largo Caballero es gasti els diners en armes!

I els madrilenys, impressionats per l'argumentació del general d'alcova, s'han rendit tot seguit com vosaltres haureu pogut veure!

Aquests feixistes tenen serradures al cap. Comprenem el disgust d'Hitler, d'haver de tractar amb carbassons com Queipo, Mola i Franco!

—Vós sou ari?
—Veureu! Sóc un falç-ari.

VIBRACIONS

Per a cometre un crim no calen dignitat ni valentia. Per anar al front, sí.

★

Prou queixes. Hi ha problemes que només es resolen amb la força.

★

No n'hi ha prou amb predicar lleialtat. Cal obrar amb lleialtat.

★

És vergonyós haver de demanar a la reraguarda suport per als qui lluiten al front.

★

Els arribistes són els qui solen semblar més revolucionaris.

★

Cal evitar que la revolució forgi una nova forma d'aristocràcia.

★

El no deixar entrar queviures de fora a Barcelona, sembla talment un acte feixista.

★

Els nostres avions els fan mal. Però el ridícul els en fa més.

★

¿Per què el senyor Esteve, ara, no es recorda d'Astúries, ni de Montjuïc ni d'Annual?

★

El sadisme i la crueltat són feixistes.

★

I encara es parla de testaments sacramentals!

★

Pacifista, ho és el qui es veu la guerra perduda.

★

—Els fastiguegem ben bé. A cada atac els deixem un grapat de morts per enterrar!

Tothom té dret a menjar. Però tothom té el deure de treballar.

Els nens no han de saber les lluites dels homes.

★

No sempre guanya el qui fa més el valent.

La crueltat va sempre aparellada al fracàs.

★

El neguit poca-solta és propi dels senyors Esteves!

¿No trobeu que ens manca, a ciutat, un xic d'inquietud revolucionària?

★

La mendicitat és una plaga clerical...

Els facciosos destrueixen. El poble reconstruirà.

★

Evitem la despreocupació revolucionària.

El Govern s'ha apropiat dels béns dels Consellers de la Companyia Transmediterrània.

★

L'armistici és un argument facciós.

La nova la creiem arribada amb un retard de tres mesos i mig.

★

La guerra no ha d'ésser un negoci.

No fem política petita, en aquests moments. No fariem altra cosa que ridiculitzar-la.

★

¿Quan deixarem de fer discursos?

Aquest número ha estat visat per la censura

★

per alleujar les incomoditats i perjudicis que reporta la nostra acció contra el feixisme, tenen un alt sentit de recte equitativitat. Les nostres autoritats populars, superant les greus dificultats presents, es desvetllen constantment perquè la vida econòmica ciutadana es desenvolupi democràticament segons els postulats dels ideals antifeixistes.

Els ciutadans conscients, compromesos amb els moments de fonda responsabilitat històrica que vivim, no necessiten cap mà de ferro ni disposicions autoritàries per a cenyir-se a l'estricta compliment de la disciplina i sacrificis que les circumstàncies del moment imposen...

Però si per aquesta gent insensible, dominada per egoïsmes particulars, es fa necessari un codi apart, les nostres autoritats populars estan en llur perfecte dret d'obrar en conseqüència, amb la seguretat que podeu comptar amb l'assistència ciutadana.

U. C. MIQUEL

De la guerra d'Espanya en sortirà una nova democràcia de tipus proletari. Això és el que vol evitar, sigui com sigui, el feixisme mundial.

DIPLOMACIA

No ho entenem!

Itàlia no amaga les seves intencions.

S'ha apoderat de Mallorca i fa públic el seu propòsit de no abandonar-la.

No té gens d'escrúpol a dir que l'ocupació de les Balears per les tropes del Duce serà permanent...

La possessió de les Balears assegura a Itàlia el domini de la Mediterrània. Un domini absolut, en contra dels interessos de França i d'Anglaterra. Aquesta, controlat l'estret per Alemanya i assegurada la possessió de les Balears per Itàlia, veurà tancat o obstaculitzat el camí de les Índies.

França tindrà, de fet, bloquejat el port de Marsella i barrat el pas a les colònies d'Àfrica...

I França i Anglaterra deixen fer, i juguen a Comitès, i fan el viu... I ajuden els feixistes.

No ho entenem!

PERILL

SIGUEU DISCRETS!

Els socis de la Lliga...

Els socis de «Derecha de Catalunya».

Els membres dels «círculos tradicionalistas».

Els requetès.

Els lluisos, les «Hijas de María», els terciaris, els congregants de tota classe.

Els capellans, seminaristes, monges i frares de tota mena.

Els nous radicals.

Els capitosts dels Sindicats Lliures.

Els de «Peña Blanca».

Els de «Acción Española».

Els de la «Ceda».

Els socis del Foment.

Els de l'Institut Agrícola Català de Sant Isidre.

Els de les entitats patronals.

Els de «Unión Social Hispánica».

Els de la penya «Nos-y-ego».

Els fejocistes.

Els de la Unió Gremial Obrera.

Els aristòcrates de debó.

Els aristòcrates de per riure.

Els propietaris ricatxos.

Els grans terratinents.

Els qui vivien a l'esquena dels rics.

Els grossos industrials.

Les beates i el culs d'església.

Els monàrquics.

Els de «Falange».

Els albiñanistes.

Els militarets.

Els militarassos...

De totes aquestes espècies del feixisme en queden molts exemplars a Barcelona.

I tots escolten què dieu.

I tots són enemics del poble...

Sigueu discrets!

ELS ABUSOS

I els metges, què?

Una pregunta sense malícia... ¿Per què, en aquests moments en què es controlen totes les activitats industrials, no s'ha pensat a controlar l'exercici de la medicina?

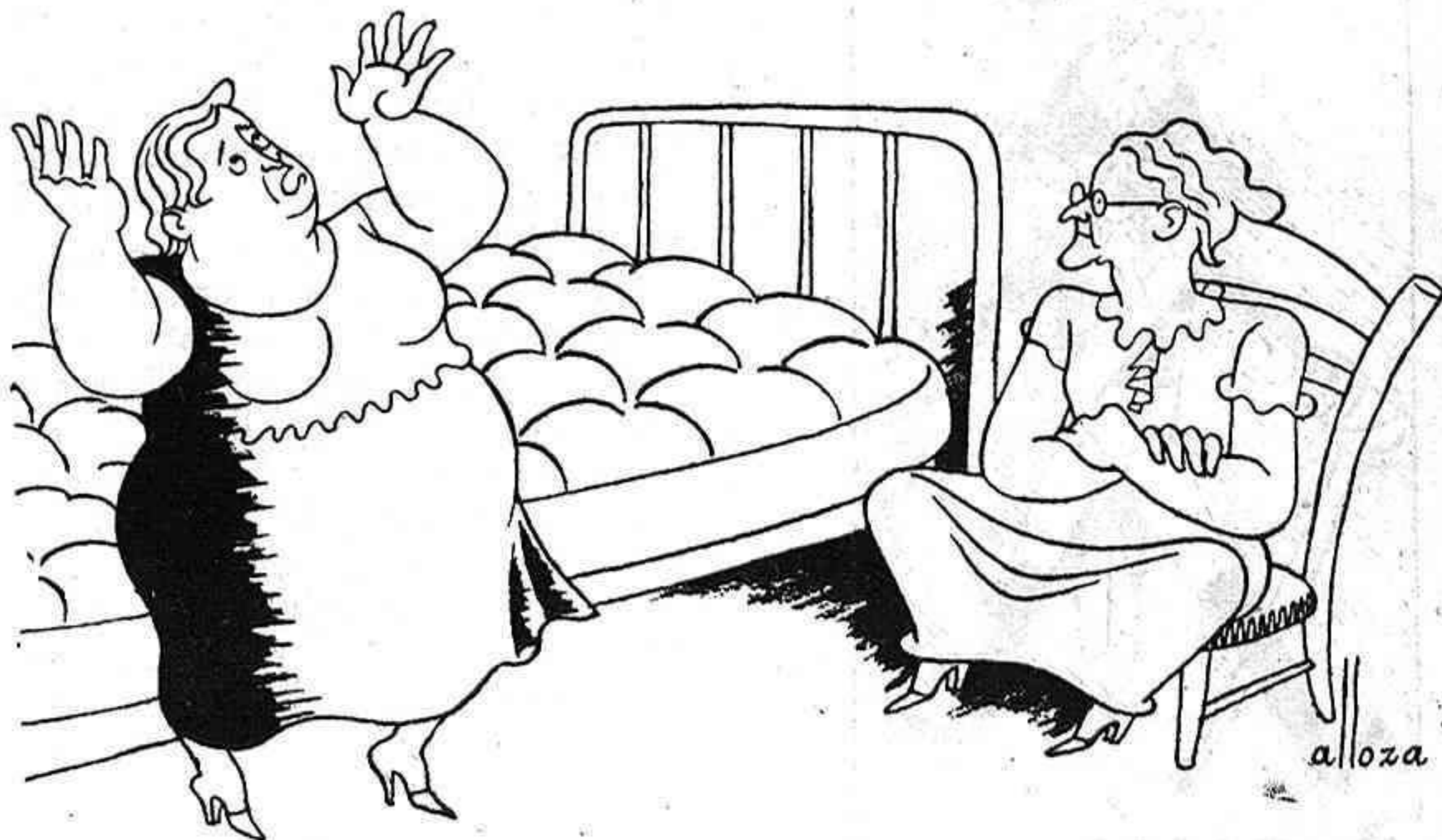
¿És possible que, en els dies que passem, hi hagi encara metges que cobrin deu i vint duros per visita?

Podríem esmentar, a dotzenes, casos d'abusos i fins d'atropells... No creiem que calgui fer-ho. Però esperem que la Conselleria de Sanitat tindrà cura de posar a ratlla aquells que no saben capir el moment en què vivim...

Denuncieu qui us vulgui encomanar el seu insincer pessimisme. És un feixista.

★

Poden dormir amb la consciència tranquil·la els qui no fan res per a guanyar la guerra?

—Ai, senyor! Quina pena haver de donar aquest matalàs tan bonic! Me'l van donar perquè votés les dretes!

UN RECORD

Apelles Mestres

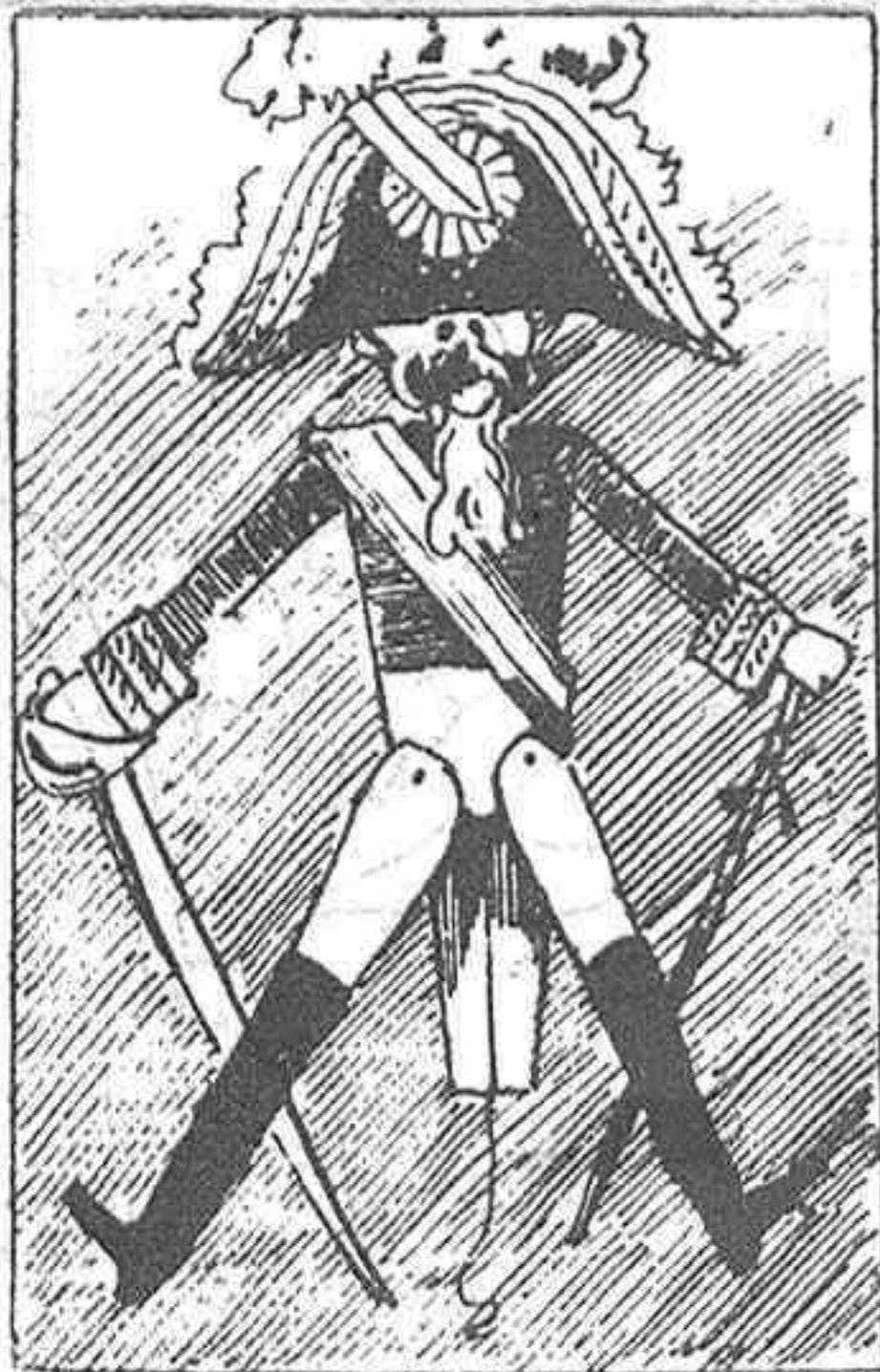

La «restauració» d'Espanya.
(1895)

«El dia en què jo mori hi haurà molt d'enrenou», solia dir sovint humorísticament Apelles Mestres. I poc pensava el vellet amb cor d'infant que la seva profecia es veuria realitzada. Ell que havia vist transcórrer la seva llarga vida enmig la placidesa de la llar, reclòs en un recó amagat de la ciutat, deixà la terra enmig l'espetec de la fuselleria i el repic de les metralladores.

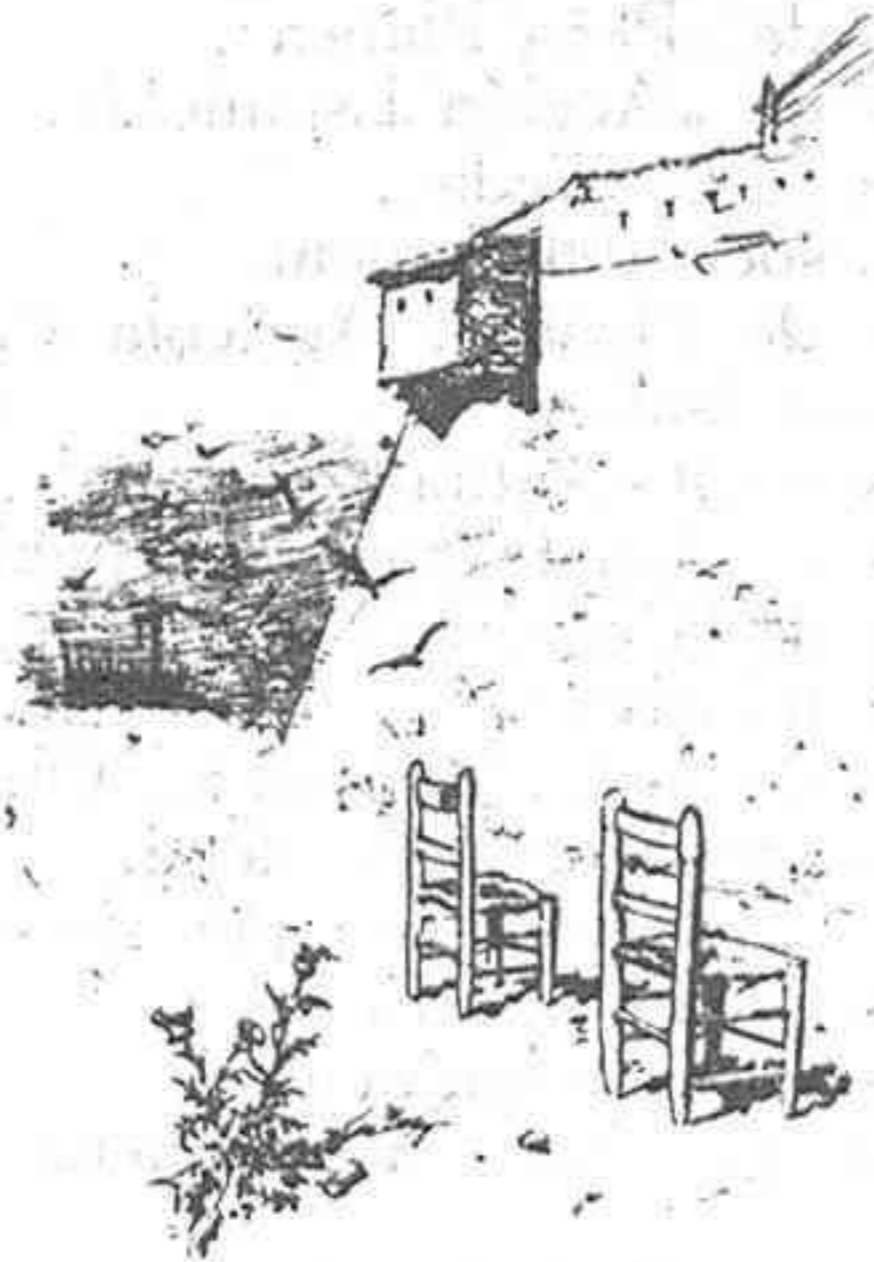
L'home que fou tot ell pau i cordialitat, fou conduït al cementeri enmig les descàrregues de la tropa i del poble en armes...

Apelles Mestres era un temperament democràtic, que mai no amagà la seva manera de pensar. El llapis, en la seva mà mestra, era un bisturí que s'enfonsava en les carns de la reacció i del fanatisme. Home liberal, que abominava totes les hipocresies es lliura a la mort en els moments en què el poble s'aixecava

Martínez Campos, el general de la Restauració, (1879).

contra el militarisme facciós. El seu enterrament s'efectuà el 19 de juliol. El vehicle que conduïa les seves despulles fou el primer que sortí al carrer sense atributs religiosos. Ningú, absolutament ningú, no acompanyà el cadàver a la seva darrera estada. Una mà pietosa, escriví, amb guix, el nom del mestre en els vidres del vehicle, i els contats ciutadans que el veieren passar pogueren dedicar-li una darrera salutació.

Després dels afusellaments.
(1884)

A l'endemà, dos amics íntims del finat anaven al dipòsit. I ells foren els únics que l'acomiadaren d'aquest món.

L'aventura volgué cloure la vida del gran artista. Lluny de nosaltres, ara, el propòsit de glosar la vida de l'illustre dibuixant, del delicat escriptor, de l'inspirat músic. La seva obra resta i restarà per sempre. Però, nosaltres, en dedicar, ara, unes ratlles al gran artista, ens volem referir, només, al dibuixant.

¿Qui no recorda les belleses que han brollat del seu llapis meravel·lós? ¿Qui no recorda la seva obra copiosa, escampada arreu? En les nostres planes, els seus dibuixos, foren xuriacades contra els polítics monàrquics i el clericalisme absorbent i embrutidor. En «La Campana de Gràcia», la seva col·laboració era el més valuós atractiu. Acompanyen aquestes ratlles uns quants vells dibuixos del gloriós artista, que palesen el fervor i l'entusiasme que

El microbi de la pau de casa.
(1884)

posà sempre en la seva tasca de combatre la reacció i la tirania. Fou un amic del poble. Les injustícies socials el revoltaven.

Les classes humils tenien totes les seves simpaties. I aquests sentiments es reflexaven en els seus dibuixos, amarats d'amor al proïsme.

Quan la situació s'aclarirà, i la pau regnarà a la ciutat, i, el poble, satisfetes les seves justes aspiracions, podrà apartar el seu pensament de les preocupacions de l'instant, Barcelona dedicarà al gran mestre, a l'illustre artista, l'homenatge del seu cordial record. El que no pogué fer quan l'enterrament, ho farà quan regnarà en la nostra terra la pau i la fraternitat.

Mentre que aquest moment arriba, L'ESQUELLA DE LA TORRATXA dedica al gloriós dibuixant aquestes ratlles plenes d'emoció.

Malviatge el progrés!
(1879).

ANTIFEIXISME

—La guerra d'Espanya ha iniciat la lluita entre el proletariat mundial i el capitalisme. Més tard o més aviat, els treballadors de tot el món seguiran l'exemple del d'Espanya, i arma al braç, donant generosos la seva sang, llençaran dels seus reductes les forces que durant segles i segles han esclavitzat els pobles.

—Feixisme! Aquesta paraula que s'ha convertit en sinònim de barbàrie, de crueltat, de sentiments baixos, d'opressió i de despotisme, no vol dir altra cosa que la unió desesperada dels valors antics i fracassats, davant l'avenç incontenible de les masses treballadores. El capitalisme ha arreglerat els seus defensors de sempre: l'església, la banca, l'exèrcit, la que ells en deien justícia, les lleis fetes a la seva mida i la moral, aquella cínica i repugnant moral burgesa. Han fent un front compacte, i han esmerçat tot el que tenien en pro de la defensa desesperada

—Els militars espanyols, veient-se els privilegis en perill, pensaren que era cosa fàcil apoderar-se del governament del país. La seva confiança era, certament, fonamentada. Comptaven amb tots els generals i caps de l'exèrcit, salvant honoroses excepcions. Comptaven amb els milions d'en March, de les grans Companyies, dels jesuïtes. Comptaven amb la complicitat de polítics que es deien republicans. Comptaven amb tot menys amb el poble. I el poble fou qui els féu fracassar.

—El capitalisme mundial no hi podia passar. La rebel·lió militar espanyola portà la revolució social al nostre país. El capitalisme, esverat, acudí a Hitler, a Mussolini, a Oliveira Salazar. Implorà un ajut per al règim que s'esfondrava. I l'ajut—dinners, canons, avions, homes—fou donat a uns militars sense honor ni moral, que sabien, en admetre'l, que es venien la seva pàtria. Ells, tan patriotes!

—El proletariat de tot el món també s'ha unit i el capitalisme trontolla. D'arreu arriben als lluitadors espanyols veus d'encoratjament i ajut valuós. Rússia, la gran potència soviètica, vibra al nostre unió. Mèxic ens tramet la seva cordial adhesió. I el proletariat de França, i d'Anglaterra, malgrat la diplomàcia hipòcrita i suïcida, ens

envia l'escalf del seu sentiment de solidaritat. I d'Alemanya i d'Itàlia ens arriben aquestes veus amigues. I de tot el món...

—"Obrers de tots els països, uniu-vos!" demanà Carles Marx. Ara, el feixisme, en lluita contra el poble espanyol, farà que sigui un fet aquella salvadora recomanació. Les nacions capitalistes ho confien tot, en la seva desesperació, en una guerra sagnant. No veuen, obcecats, que els pobles arreu seguiran l'exemple del nostre. I la lluita quedarà circumscrita a dos rengles: el feixisme i l'antifeixisme.

—I l'antifeixisme, en triomfar, com triomfarà, canviarà la manera d'ésser del món. I la justícia, serà justícia. I la moral, serà moral...

—Tenen raó d'esverar-se Hitler i Mussolini. Es juguen la darrera carta. I saben, malgrat les seves bravates, que han de perdre el joc.

No oblidem que fou el comandament únic el que salvà França.

★

Les democràcies europees, no han de témer res de la Revolució espanyola.

Tan dolent és l'optimisme excessiu com el pessimisme inoportú. Cal tenir serenitat i afrontar-se amb els esdeveniments.

★

L'exèrcit espanyol no ha guanyat mai cap guerra!

★

Contra la ferma voluntat d'un poble, fallen sempre les habilitats de la diplomàcia.

L'ideal cultural del feixisme

Els avions facciosos, l'altre dia, varen llençar bombes incendiàries damunt el Museu del Prado. Ara, ho han fet damunt la Biblioteca Nacional de Madrid...

L'ideal cultural del feixisme ha quedat palesat una vegada més. L'escola, la Biblioteca, les obres d'art, els fan nosa.

Per a què ho necessita el poble tot això?

L'ideal feixista és l'analfabetisme i l'ignorància, que permet jornals de misèria i guanys quantiosos pel capital.

Biblioteques? Museus? Bah! Remansos!

—Ja ho veieu, Blum. Ens han fet caure un avió francès!
—Nom de Dieu! Si no fos neutral, ara m'enfadaria.

Animes esclaves

No en va pesen damunt dels homes, damunt de la Humanitat, tots els ploms de la rutina i dels costums, no és en va que cau la llosa dels prejudicis damunt les ànimes atuïdes dels éssers que poblen les nacions de la Terra. I viuen en esclavatge dòcil, submís, passiu, de bèsties sofertes i esporuguides; no l'esclavatge indòmit de l'home lliure, que cada dia que hi passa es sent més rebel, sent més el crit de l'instint que'l fa tremolar d'impaciència, no l'esclavatge forçat, sinó un esclavatge trist, convingut, un esclavatge ple de tradició.

Existeix una gran quantitat d'ànimes esclaves. L'ànima esclava —pot anomenar-se així, pel fet que la seva voluntat propia és anorreada, no existeix,— com en els fenòmens psíquics, no depèn d'ella mateixa, obre només per suggeriment, i quan aquest suggeriment no la domina, té por de tot allò que no sigui la rutina i la tradició. En el nostre cas concret, es deien amants de l'ordre, i per aquest ordre que ells branden encara com una bandera, han posat en joc tots els desordres imaginables. Pel seu lema de Pau, Tranquilitat i bons aliments tant se'ls n'ha donat que uns altres poguessin morir-se de gana, que el país tingués una mandra vegetativa, descoratjadora, que es cometessin abusos amb els infeliços que no gosaven a protestar, sobretot l'ordre! I mentre aquests amants de l'ordre pogueren gaudir de tots els plaers que els eren grats, no els preocupa res més. Això era ordre, i si un dia es despertaven amb l'anunci d'una vaga o d'una revolta, l'home s'esgarriava enyorava el cop d'estella que ell hauria donat de bon grat als qui així pertorbaven la seva vida habitual. La seva ànima esclava dels prejudicis i de les conveniències allegava que l'economia i la tradició li impedièren compartir les opinions d'aquells que ell conceptuava de visionaris.

I per elles s'han d'aguantar moltes coses, car, tampoc són un model de fidelitat. Sempre s'esgarrien. Quan falla per alguna cosa fortuïta o bé per no haver estat prou ben feta —cosa molt natural en l'home, sobretot si l'obra és molt humana i caòtica— la mecànica del partit o del Govern, aques-

tes ànimes ja retiren la seva confiança. I amb aquest procedir suïcida, que només miren al seu lucre particular, —ànimes esclaves de la ignorància—posen la barrera d'abstenció i de neutralitat a totes les iniciatives que no afavoreixen directament a ells. Són els esclaus de la covardia i de l'egoïsme. Són els que diuen: «Que guanyi qui vulgui, però que s'acabi tot això i torni a ésser com abans». I no pensen que com abans ja no pot tornar a ésser-hi res. Hi ha masses coses entre mig pera què tot torni a ésser igual. No.

Aquestes pobres ànimes no saben, o no volen saber el que és i el que significa una revolució. Trobarien, i han trobat sempre lògic, que rebin els de baix, els pobres, perquè no tenen cultura i perquè—diuen ells—són gent de mal instint. Què saben, si no els han volgut tractar mai, què saben del llur instint? Si no hi ha més solidaritat ni més humanisme que el de la gent pobre, que el de la gent inculta? i qui en té la culpa de la seva incultura? Si anem cercant l'origen de tots els mals, sempre trobarem que ve del mateix lloc: dels de dalt, dels qui fins avui han detingut en aquest país totes les prerrogatives i tots els privilegis sense recordar-se que hi havia una classe que no

era la seva, però que també era d'éssers humans. El seu pecat més gran ha estat oblidar-ho i creure que «tot el món» eren ells. I els altres, aquestes ànimes esclaves que han sentit el trepig brutal dels de dalt i l'arrossegament indòmit dels de baix, no comprenen ara el que passa, no pot arribar a entrar en les seves mentalitats apagades tot el significat del roig flamejar de la guerra i de la revolució. Salvem si encara hi som a temps aquestes ànimes esclaves! Mirem de trencar-los llurs cadenes i fem-les lliures!

M. DASS.

JA ERA HORA!

Cal suprimir la Rifa

Un diari madrileny proposa, amb molt d'encert, la supressió de la Rifa.

Ja era hora que algú fes aquesta petició. La Rifa és una vergonya nacional, una estafada oficial, una enganyifa impròpia d'un Estat democràtic.

Cal esperar que el Govern accedeixi a aquest prec del diari de Madrid i que desaparegui, d'un cop per sempre, la «Lotería Nacional», explotadora d'illusions.

—Tanmateix és massa os per a mi!

ON A CURTA

BARRA!

Els alemanys volen diners. I Franco, que està a la sopa, els vol pagar amb papers mullats.

Com que no els pot pagar, com els moros, amb marcs d'abans de la guerra!

**

Sí, senyors. Segueix reunint-se el Comitè de no intervenció.

¿Que no els interessa? Naturalment. Però, bé s'ha de parlar d'alguna cosa!

**

Ha fallat Sant Jaume. Ha fallat la Puríssima. A quin sant s'encomanaran, ara, els facciosos?

Com no sigui a Sant... Faran l'estrella!

**

El duc d'Alba —el gran amic d'en Cambó— ha tingut la barra de donar la culpa als madrilenys del bombardejament facciós...

«Si hagués deixat entrar a Franco...», diu.

Ja havem dit que és amic d'en Cambó.

**

Els feixistes han llençat una moneda de níquel que ells diuen que val dues pessetes.

Fer de moneders falsos és el delictu que els mancava.

**

Els rebels diuen que si no han entrat a Madrid, és per raons d'humanitat.

Els 65 morts i els 1571 ferits per les bombes, es veu que per a ells no compten.

Quant de cinisme!

**

S'ha confirmat una vegada més que la França oficial és feixista. Només cal arribar-se a la frontera, per a convèncer-se d'aquesta realitat.

Però el poble francès no ho és. Sortosament per a Europa.

**

Diuen que Ivon Delbos practica una política de sang freda.

Es veu que, a França, de la covardia en diuen sang freda.

**

Un afer d'alcova ha capgirat la política anglesa. Els britànics han perdut el cap davant el fet que el seu rei es vulgui casar amb la dona que li fa peça.

Tanmateix, les monarquies perden el prestigi a raig fet.

Fins les «repúbliques amb corona»!

**

Llegim en una cobla de guerra:

«Moros y alemanes juntos
Osú lo que va a pasar!»

La moral ens impedeix fer-hi comentaris.

Però tot fa esperar que s'avin-dran.

**

L'any 1931, l'aviador Ramon Franco volia anar a bombardejar la Roma feixista.

Ara, Ramon Franco va a Roma per tal de demanar ajut per a bombardejar el Madrid republicà.

Conducta del tot feixista!

**

Han estat detinguts uns desaprensius que, per tal de no defensar la democràcia, es volien fer passar per inútils.

Ho trobem bé. Com també hi trobaríem que fossin detinguts els inútils que és fan passar per defensors del poble!

**

Han desembarcat 2,500 camises negres, a Algecires.

Ens agradaria poder comptar els que embarcaran, de retorn, cap a Itàlia.

**

Cuba tampoc no fa bondat. Les seves autoritats ajuden tant com poden els feixistes...

Que ens en quedaran de factures per a liquidar!

**

Per fi ha estat foragitat el cònsol feixista que teníem a Toulouse.

Lluhí i Vallescà, que el substitueix, té una tasca molt intensa i molt difícil a fer...

I esperem que la farà,

El que diu Peman

Josep M.ª de Peman, el poeta catòlic, apostòlic i romà, «si que també» cursi, que desempenya un cert càrrec en una «província» feixista, ha fet una senyora declaració:

«L'artilleria està purificant Madrid abans que nosaltres hi entrem...»

Matar dones i criatures, enderrocar edificis, incendiar Museus i Biblioteques, pel arxi-cursi i carrincló Peman és «purificar» Madrid.

Heu-vos aquí la mentalitat feixista!

Correspondència

Miguel. — Anirà, si no avui, un altre dia.

Kayrus. — Entra en cartera.

Florit. — No fa per casa.

Roman H. — Ho guardarem per quan recobri actualitat.

Rafel. — No. I cregueu que ho sentim.

K. Vals. — Està força bé. Anirà.

Robinson del Clot. — Bé, sí, ja serà això.

Un de Sans. — El vers és molt coix. En canvi, és molt poc interessant.

H. R. — No pot anar ni amb rodes.

Lluís C. — Idem, ídem.

L. R. F. — El mateix us diem.

Robert. — Mirarem d'enquibir-ho.

Xatet. — No farem res si no mu-deu d'estil.

D. B. — «Maco»! Vagi fent; arribarà a fer-s'hi un nom!

Un reconsegurat. — És poc adequat. Podeu fer altres coses.

Enric. — No, no i no.

Samuel. — Ves amb què surtiu, ara! Si això és més vell que l'ou com balla!

Dionís R. — Entra en tanda.

O. O. O. — Ens hi havem fet un panxó de riure! Paraula!

Nano. — Altra vegada? Sou tos-sut, vós.

Emili R. — Cà, barret! És afa-nat. L'autor és amic nostre.

Sòmines. — Va.

Ramona. — No farem res. Les coses van per un altre camí.

Ton. — Al cove.

—DONEU-ME UN PEGAT D'ARMISTICI, A VEURE SI SE M'ABAIXA AQUESTA INFLOR...